

یادداشت‌ها

(قسمت دوم)

سه شنبه اول سرطان : صبح روز سه شنبه پس از طی ده روز کار و مطالعه در اطراف زبان پراچی در دره شتل کابلپار و اجراب بغرض مسافرت و تحقیقات در باره زبانهای پامیر بطرف کابل برآه افتادیم تا به تاریخ معینی که در نظر بود بتوانیم از کابل جنوب صفحات شمال شرق مملکت حرکت نمائیم .

شنبه ۱۲ سرطان : پس از چند روز توقف و مطالعه راجع به وضع مسافرت در هره و اخان ، نورستان و غیره نقاطی که در نظر بود در آنجاها مسافرت نمائیم بالاخره روز شنبه ۱۲ سرطان از کابل جانب فیض آباد و با بهتر بگویم نقطه آغاز کار و چار راه اجتماع زبانهای واخی ، شغنی ، اشکاشمی ، سنکلیچی حرکت نمودیم . بنده طوریکه تا حال در یاد داشت‌های خود مراعات نموده ام ازین به بعد هم راجع به نقاطی که در آنجاها رفت و آمد زیاد است از تشریح وضع راها ، هتل‌ها ، بیدار و اقلیم از نقطه نظر توریزم صرف نظر خواهم نمود . بعد از صرف چاشت در چهاریکار به مسافرت خود ادامه داده و شب در حدود ساعت ۸ ونیم بعلت آنکه از کابل تا وقت حرکت نموده بودیم به هتل دو آب مواسلت کردیم .

یکشنبه ۱۳ سرطان : درحوالی ساعت ۸ صبح از دو آب جانب پیل خمیری حرکت نموده چاشت در آنجا توقف نمودیم بعد و باره پراه افتاده قبیل ارشام به شهر خان آباد به هتل پیاده شدیم . چون در نظر بود صبح زود از خان آباد جانب طالقان حرکت نمائیم و برای رفتن بانجا مجبور بودیم از دریای خان آباد

بسگذریم و یا اینکه اگر آب زیاد باشد موتور عبور تواند این راه را گذشته از طریق حضرت امام به تالقان برویم با بن منظور بهتر دانستم از بناغلی محمد صفر خان و کیل فرقه مشرق قطغن و بدخشان که فی الحقیقت کمک و مساعدتهای اخلاقی آنها در تمام طول مسافرت برای ما خیلی قیمتدار بود دیدن نمایم : چون برای موتور استیشن را گرن ما آب رو دخانه درین موسم نسبتاً زیاد بود بنا بران بناغلی محمد صفر خان و کیل فرقه مشرق بما توصیه نمودند تا راه دریا را گذاشته از راه حضرت امام با وصف آنکه راه خیلی دور میشود به تالقان برویم . سپس از نزد آنها برگشته شب را در هتل گذرانیدیم .

موقعیت هتل خان آباد بد بوده اما چیزیکه درین جا قابل تأسف است همانا عدم انتظام و بی نظمی زیاد آنست . بسترها و روی کش های آن همیشه چرک بوده و چنین بنظر میرسد که در سال پیش از یک دو مرتبه تبدیل نمیشود . گذشته ازین در خود هتل نان تهیه نگردیده و موقعیکه کدام مسافر میرسد نان از بازار خریداری و تهیه می نمایند . امید است این نقایس جزئی باندک توجه و اهتمام ریاست بلدیة خان آباد در آینده نزدیک مرتفع گردد تا هتل مذکور بیش از پیش مسافرین را بطرف خود جلب نموده اسباب آسایش و استراحت آنها را طور صحی و مطلوب فراهم سازد .

دوشنبه ۱۴ سرطان شب پنج روز از راه قندوز بطرف حضرت امام روانه

گردیدیم موتور سرعت در جاده نسبتاً عربی از امتداد مزارع شالی در حرکت بود تقریباً بعد از ۲۵ دقیقه به شهر قندوز و با بهتر بگویم شهر صنعتی قطغن رسیدیم چون دوشنبه و روز بازار بود در هر گوشه شهر جوش و خروش زیادی بملا حظه میرسید بنا بر آن از فرصت استفاده نموده مختصر کردی در شهر نمودیم و بعد به مسافرت خود ادامه دادیم . راجع برآه تا گفته نماند که تا کنار در بای خان آباد که از آنجا موتورها را ذریعه کشتی بان طرف دریا عبور میدهند سرك خوب بوده ولی از آن به بعد فی الحقیقت برای موتور چندان خوب نیست زیرا زمین آن عموماً خامه بوده مسطح و هموار نمیباشد و این سرك تا چندین کیلومتر در بین جلگه وسیع خشك و بایری واقع شده که در اطراف آن

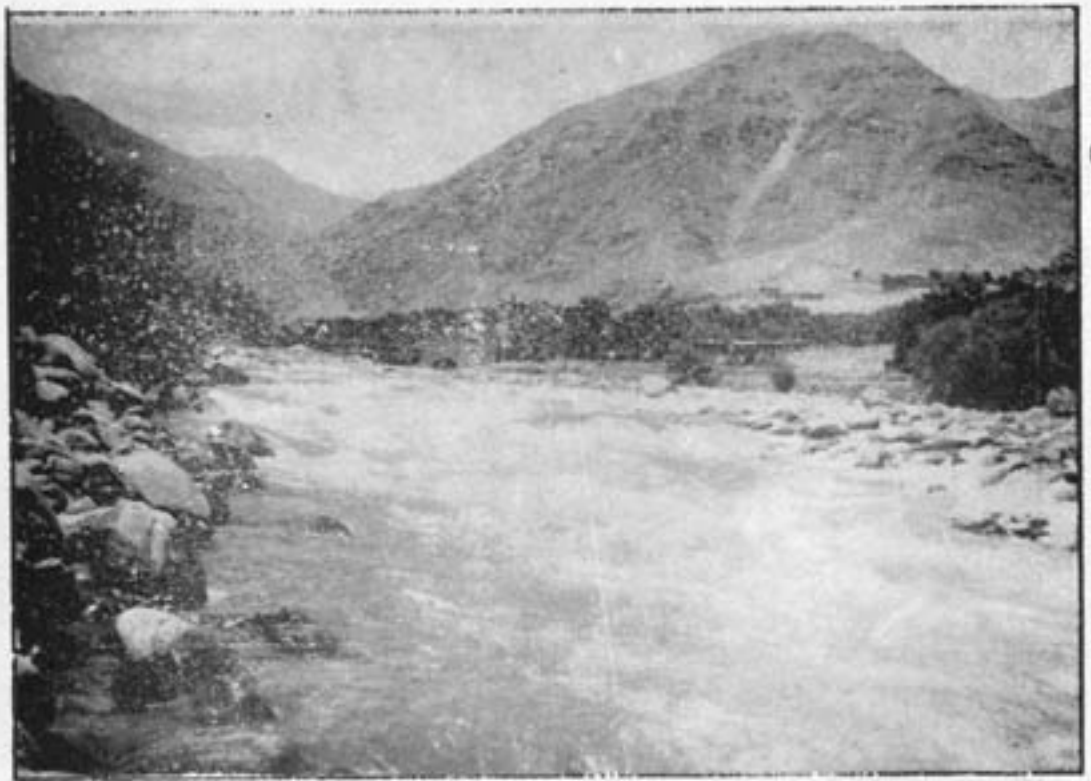

دور نمای یکی از دهکده های دره شتل

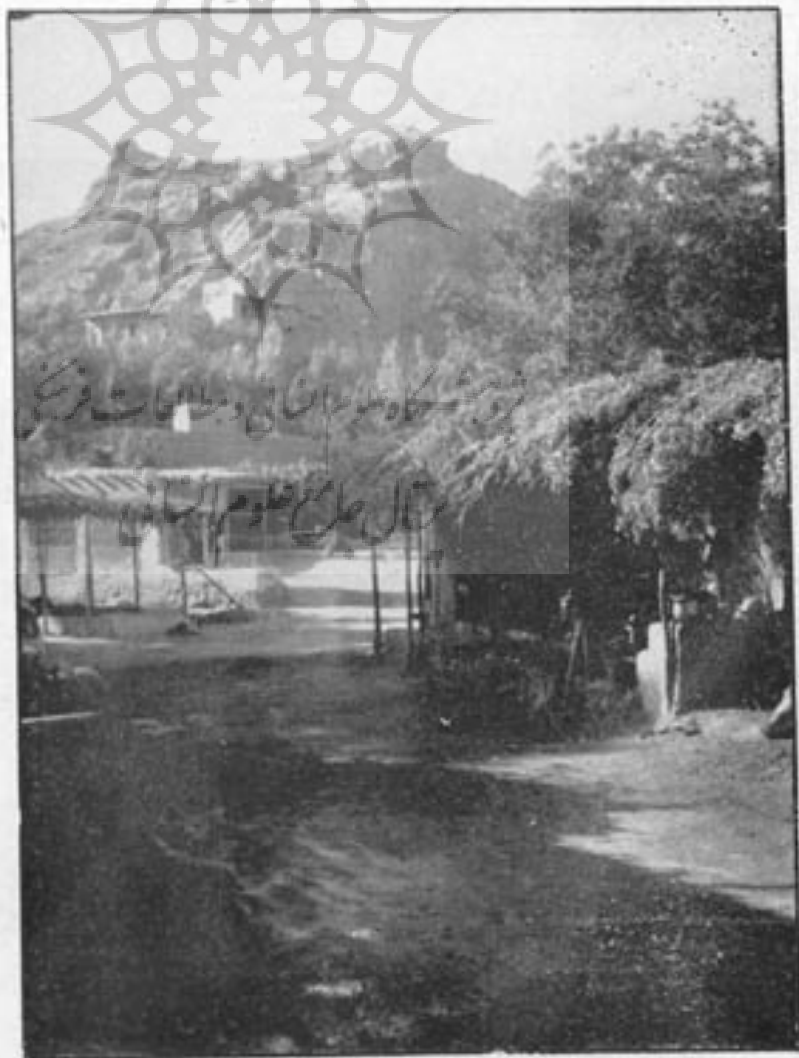

شهرستان گاه علوم انسانی و طبابت فرنگی
برگال جامع علوم انسانی

یکی از دهکده های نجراب

رود خانه خروشان گل بهار

شهر شکره سردان و بناهای فرنگی
سال صلح علوم اسلام

چاردهی غوربند

بجز بته های خورد و ریزه چیز دیگری دیده نمیشود . بالاخره در حوالی ساعت ده و نصف بود که باشهر حضرت امام مواسلت نمودیم و چون در نظر بود به مسافرت خود جانب تالقان ادامه بدهیم بنا بر آن سر راست بطرف زیارت حضرت امام که قدری خارج از شهر واقع است و گنبدی مرتفع آن از دور نمایان بود روانه شدیم . موتر با رفتار ملایمی از بین کوجه و کوجه بغی ها میگذشت تا اینکه پس از گذشتن از چند بن پیچ و خم های متعدد در میدان نسبتاً فراخی جلو زیارت امام پیاده شدیم . آهسته آهسته بطرف زیارت روانه گردیده و از دروازه بزرگی داخل صحن خارجی زیارت شدیم . صحن خارجی زیارت شکل مستطیلی را داراست که زیارت و مسجد در يك گوشه آن قرار گرفته است . زیارت حضرت امام دارای دو گنبدی بلندی که اولی آن عبارت از گنبد اصل زیارت است و دومی که در عقب قرار دارد عبارت از مسجدی است که پهلوی آن بنا یافته است . گنبدی های زیارت و مسجد که درین چند سال اخیر ترمیم کاری شده است از تزئینات و کاشی کاری عاری بوده تنها روی رواق مدخل زیارت مختصر کاشی کاری بنظر میرسد . بالای دروازه داخل زیارت کتیبه ذیل بعد از ترمیم ترتیب و تحریر یافته است که ما عیناً آنرا درین جا نقل میکنیم :

بنام حضرت شاه شهیدان این بنا بر پاست
 ز سال نه صد و سی و سه اش این روضه پابرجاست
 بسال یک هزار و سیصد و شصت و سه هجری
 بشد ترمیم در دور شه نامی که ظاهر شاه است
 رئیس نظمی سردار بسا وجدان غلام فاروق
 کمران بن حنیف خان سپاهی حاکم اینجاست

« عبدالرحیم خان سپاهی » ۱۳۲۳ ش ۱۳۶۲ ق و باز قدری پایا تر این دوبیت دیگر انشاد گردیده :

گوشوار عرش اعلی شافع روز جزا
 جامه گلگون شد بکف خواهان عنو جرم ما
 جد تو باشد پیمبر فخر ابنسای بشر
 داد خواه عاصیان مطلوب او و امتا

رنگ آمیزی و نقاشی های داخل گنبد زیارت وهم چنان از داخل مسجد هر دو تازه و جدید می باشد اما وضع ساختمان آن از نقطه نظر سبك معماری مخصوصاً از گنبد زیارت تا اندازه زیادی به زیارت حضرت شاه اولیاء در مزار شریف شباهت بهم میرساند و قرار است که روایت میکنند این بنا را یکی از شاگردان استاد بنائی در قرن یازدهم آباد نموده است در جوار زیارت حضرت امام جانب راست دروازه در آمد زیارت مدفن دیگری واقع است که معروف به آرامگاه خواجه قوشقار می باشد.

پس از انجام زیارت به شهر رگشته زن چاشت را صرف نمودیم و بعلت خرابی و ترمیم موثر مجبور شدیم شب را در همین جا بسر ببریم .

شهر باستانی حضرت امام را که خرابه های آن هنوز در دشت آرچی فاصله ۸ میلی جنوب شرق شهر واقع است بنام « اسکندریه باختر » یاد میکنند و در اینجا دو موضع است که یکی بنام قزل نیبه و دیگری باسم کافر قلعه یاد می شود. چون در خرابه های فوق الذکر تا حال حفريات و تحقیقات دیگری از نقطه نظر تاریخ صورت نگرفته است بنابراین در باره آنها عجالاً اظهار عقیده کرده ام .

سه شنبه ۱۵ سرطان : صبح روز از حضرت امام بقصد تالقان برای امتاده و هر آن در انتظار بودیم تا چه وقت و در کدام نقطه از مجاورت دریای آمو گذشته و ازین رود خانه تاریخی دیدن خواهیم نمود اما اینکه بالاخره پس از طی ده کیلومتر راه سواد دریا از دیر نمودار گردیده و غرش آبهای خروشان آن که از بام دنیا سرازیر میگردد از دور بگوش ما رسید . حقیقتاً دریای آمو که کمتر کسی است نام آن را یکمرتبه نشنیده باشد قابل دیدن و ملاحظه است . سرك هنوز هم بساحل دریا نزدیک تر شده می رود و نزدیکترین نقطه که از آن به بعد سرك رود خانه را بطرف چپ خود گذاشته از آن جدا میگردد بیش از ۵۰ متر از ساحل دریا فاصله ندارد . درین جا از موثر پیاده گردیده آهسته آهسته بطرف « فلینز » که در ساحل چپ از ۸ تا ۱۰ متر ارتفاع دارد و عموماً از ریگ و سنگریزه تشکیل یافته است نزدیک شدیم . درین نقطه دریا بیش از پیش بعرض

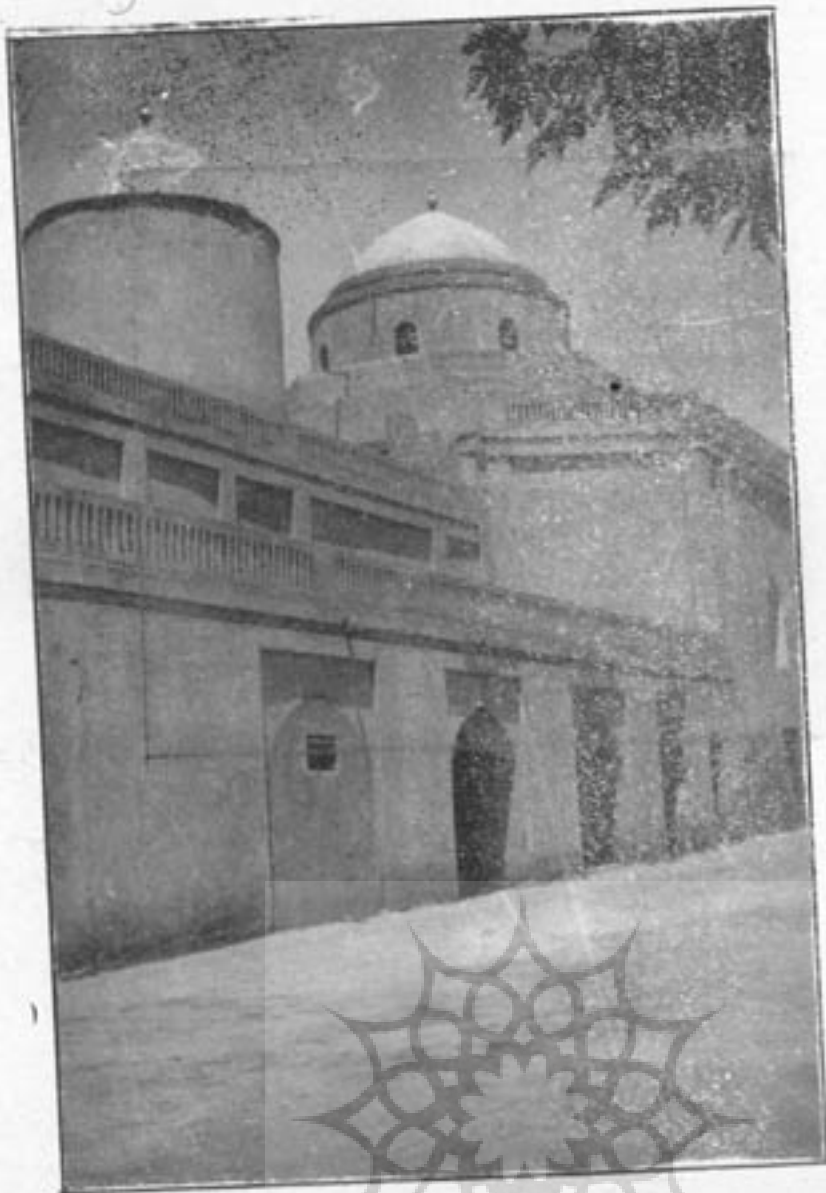

دورنمای درهٔ بچه‌غان

پروژه‌های گاه‌علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

یکی از قلعه‌های درهٔ شاداب بچه‌غان نجراب

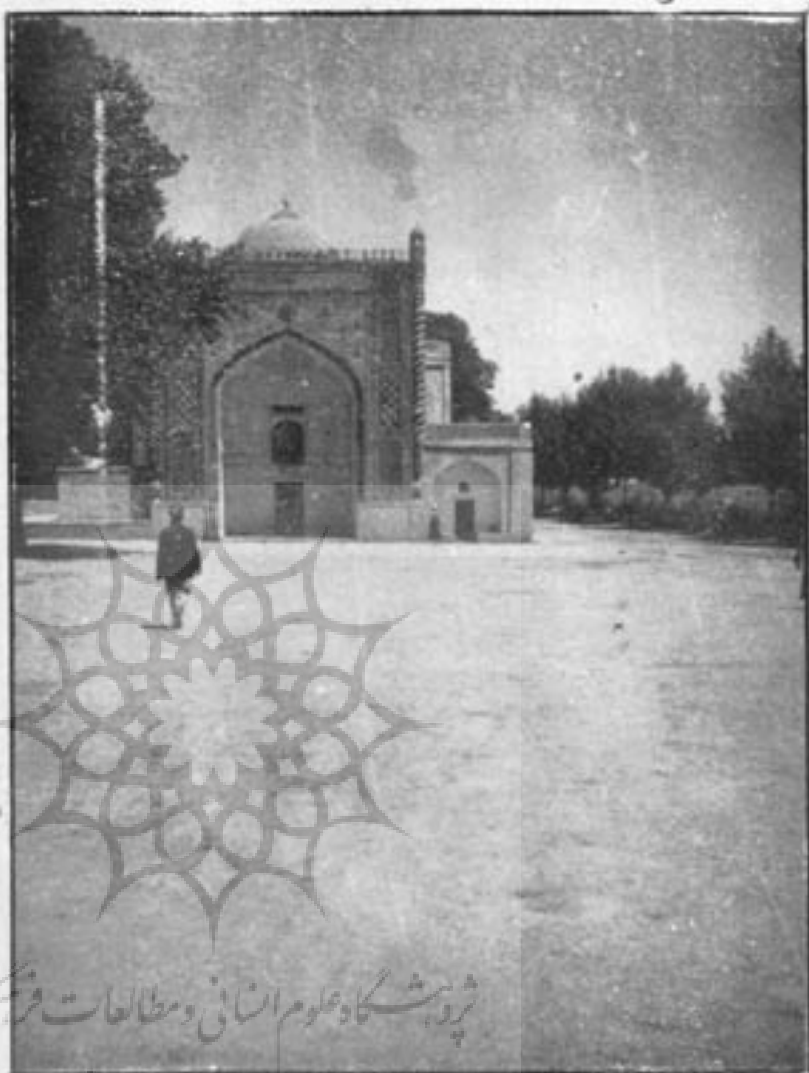

زیارت حضرت امام

شهر پیشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

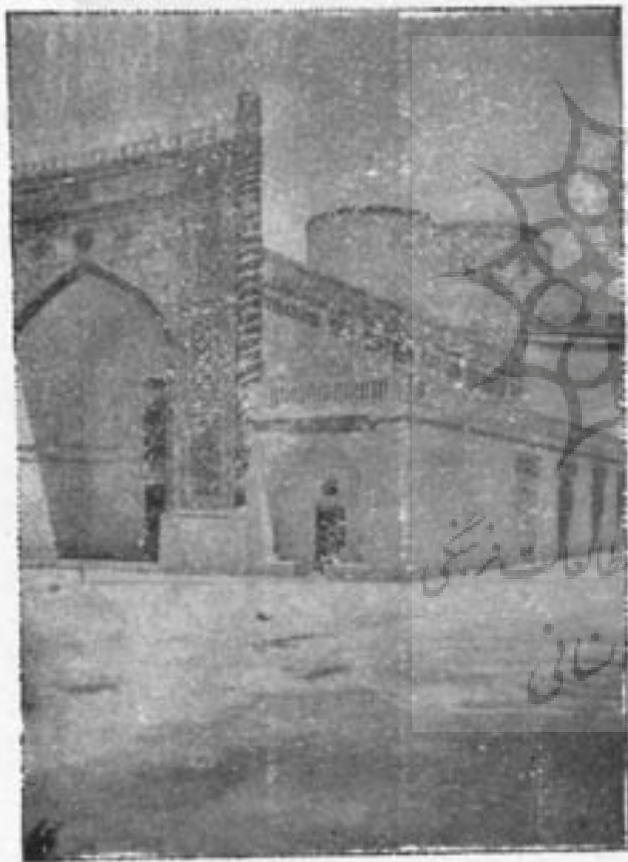
دور نمای کوه‌های زیبای دو آب

پروپوزیشن کا وعلوم انسانی و مطالعات فرہنگی

رسال جامع علوم انسانی

صحن و دور نمای زیارت حضرت امام

يك گوشه از زیارت حضرت امام

رواق زیارت حضرت امام

پوشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

خود افزوده و عرض آن از يك كيلومتر تا قدری بیشتر از آن میرسد و هم چنان درین محل در بین دریا دوجزیره كوچك و مشجری دیده می شود که در ته آن بعضی آبادی ها هم بنظر میرسد . بالاخره در انتهای ساحل راست يك سلسله تپه های خاکی نسبتاً مرتفعی دیده می شود که از گیاه و علف عاری بوده و در اثر عوامل جوی قسمت های خام و نرم آن خورده و سائیده شده است و روی تپه ها خطوط برجسته بوجود آورده است که در روشنی و تابش آفتاب سایه و روشنی های جالب دقتی تشکیل داده و به همدستی رودخانه و جزایر كوچك و سرسبز منظره زیبا و جذابی می سازد .

بعد از یک ربع ساعت توقف و گردش از امتداد ساحل به مسافرت خود ادامه دادیم . ازین نقطه به بعد سرك آهسته آهسته از مجاورت دریا دور گردیده و به استقامت جنوب شرق پیش می رود و عموماً از بین وادی های نسبتاً خشک و لا مزروع میگذرد . بالاخره ساعت ده و چند دقیقه بود که به نقطه موسوم به « خواجه غار » مواسلت نمودیم که آبادی های بزرگ و متعدد آن در بین نقطه مارا به تعجب انداخت و طوریکه بعد ملاحظه نمودیم معلوم گردید بناهای مذکور جهت حفظ و جمع آوری پنبه در اینجا تعمیر گردیده است پس از صرف چای و اندکی توقف دوباره بقصد تالقان حرکت نمودیم . گفتنیست که ازین جا به بعد سرك از روی تپه ها و بلندپایه های منبسط گردیده برای مسافر خالی از زحمت نیست و گذشته ازین قریب تالقان در سدرام بک سلسله یل های خورد و ریزه ای روی جویها کشیده شده که مانع عبور و مرور موترهای باردار شده می توانند چنانچه در همان روزیکه ما از آنجا گذشتیم موتر لاریشیکه قبل از ما گذشته بود اکثریه این یل هارا ویران ساخته بود خلاصه اینکه راهی را که می توانستیم در ظرف که قر از سه ساعت طی کنیم یعنی از ساحل چپ رود خانه خان آباد براست آن هم روزه برسیم در ظرف بیش از ۱۵ ساعت طی نمودیم و در حدود ساعت ۱۲ روز به تالقان رسیدیم . و بعد باز متاسفانه بعلمت خرابی موتر مجبور شدیم شب همین جا بمانیم . « باقی دارد »